

Vergadering van 22 november 2022

2022_GR_01020 Ondertekening Lokaal Energie -en Klimaatpact 2.0 - Goedkeuring

Bevoegd: Tine Heyse

Betrokken: Filip Watteeuw, Astrid De Bruycker, Hafsa El-Bazioui

Juridisch kader

De volgende bepalingen zijn van toepassing inzake de bevoegdheid:

Het Decreet over het lokaal bestuur van 22 december 2017, artikel 40, § 1.

De beslissing wordt genomen op grond van:

Het besluit van de Vlaamse regering tot toekenning van een subsidie aan de Vlaamse gemeenten voor klimaatacties ter uitvoering van het Lokaal Energie- en Klimaatpact van 8 juli 2022, artikel 3.

Motivering

Op 23 november 2015 besliste de gemeenteraad het vernieuwde Burgemeestersconvenant voor Klimaat en Energie te ondertekenen (Burgemeestersconvenant 2030). Met deze overeenkomst engageerde de stad Gent zich om, in lijn met de Europese doelstellingen, een reductie van minimaal 40% CO₂-reductie te behalen tegen 2030, vergeleken met 2007. Ook engageerde de stad zich om een adaptatiestrategie uit te werken en te implementeren.

Op 23 november 2020 keurde de gemeenteraad het Klimaatplan 2020-2025 goed. De stad streeft tegen 2030 naar een vermindering van 40% CO₂ uitstoot enerzijds en verhogen van de klimaatbestendigheid anderzijds.

Op 25 oktober 2021 keurde de gemeenteraad de ondertekening van het Burgemeestersconvenant 2050 goed, de hernieuwde versie van de eerdere Burgemeestersconvenant. De hernieuwing van het Burgemeestersconvenant staat voornamelijk in functie van het bewerkstellingen van een inclusieve transitie en het verhogen van de ambities. De focus ligt op klimaatneutraliteit in 2050.

Op 4 juni 2021 keurde de Vlaamse Regering het Lokaal Energie- en Klimaatpact en de bijhorende subsidie en opvolgingswijze goed. Met het Lokaal Energie -en Klimaatpact wil de Vlaamse overheid de lokale overheden ondersteunen en nauwer betrekken bij de uitwerking van het energie- en klimaatbeleid. Het Lokaal Energie -en Klimaatpact loopt tot 2030.

Op 25 oktober 2021 keurde de gemeenteraad de deelname aan het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 goed.

Op 8 juli keurde de Vlaamse Regering het vernieuwde Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 en de bijhorende subsidie en opvolgingswijze goed. Onder deze versie worden zowel voor de lokale besturen als voor de Vlaamse overheid bijkomende engagementen vastgelegd.

Met de ondertekening van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 engageren lokale besturen zich om *(wijziging ten opzichte van Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 cursief tussen haakjes)*:

- Het Burgemeestersconvenant 2030 te ondertekenen en uit te werken;
- Een gemiddelde jaarlijkse primaire energiebesparing van minstens 3% *(in plaats van 2,09%)* te realiseren in hun eigen gebouwen (inclusief technische infrastructuur, exclusief onroerend erfgoed);
- Een reductie van de CO₂-uitstoot van hun eigen gebouwen en technische infrastructuur met 55% *(in plaats van 40%)* in 2030 ten opzichte van 2015 te realiseren, met uitbreiding van de scope naar eigen mobiliteit *(in plaats van geen doelstelling voor mobiliteit)*;
- Tegen ten laatste 2030 de openbare verlichting te ver-LED-den;
- Het draagvlak voor hernieuwbare energie te verhogen, geen heffing op hernieuwbare energie installaties in te voeren en bestaande, zoals de heffing op pylonen van windmolens, af te bouwen tegen ten laatste 2025, en *(aanvullend)* geen nieuwe principiële schepencollege- of gemeenteraadsbeslissing meer te nemen m.b.t. lokale heffingen op elektriciteitsmasten en sleuven van ELIA;
- Lokale warmte- en sloopbeleidsplannen op te maken;
- Burgers, bedrijven en verenigingen te stimuleren om samen met het lokaal bestuur de concrete en zichtbare streefdoelen uit de vier werven van het Pact te behalen.

Met de ondertekening van het Lokaal Energie- en Klimaatpact engageren lokale besturen zich tot het opzetten van bijkomende acties in vier werven. Hiervoor voorziet de Vlaamse overheid een subsidie. Met het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 wordt een aantal van de vooropgestelde doelstellingen aangescherpt *(wijzigingen ten opzichte van Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 cursief tussen haakjes)*.

- Werf 1: Laten we een boom opzetten (vergroening):
 - Eén boom extra per inwoner tegen 2030;
 - Eén halve meter extra haag of geveltuinbeplanting per inwoner tegen 2030;
 - Eén extra natuurgroenperk per 1000 inwoners tegen 2030.
- Werf 2: Verrijk je wijk (renovatie, hernieuwbare energie):
 - 50 collectief georganiseerde energiebesparende renovaties per 1.000 wooneenheden vanaf 2021 t.e.m. 2030 waarvan 25 fossielvrije renovaties *(criterium fossielvrije renovaties toegevoegd)*;
 - 50 per 1.000 wooneenheden worden uitgenodigd voor een klimaat Tafel ter bespreking van een wijkgerichte aanpak (met een focus op de verduurzaming van de warmtevraag en de synergie tussen de vier werven) voor einde 2024 *(nieuw)*;
 - 1 coöperatief/participatief hernieuwbaar energieproject per 500 inwoners tegen 2030 die samen voor een totaal geïnstalleerd vermogen zorgen van 216 MW vanaf 2021 t.e.m. 2030.
- Werf 3: Elke buurt deelt (koolstofvrije (deel)mobiliteit) en is duurzaam bereikbaar:

- Per 1.000 inwoners 1 'toegangspunt' (= deelwagen) voor een (koolstofvrij) deelsysteem tegen 2030;
- Per 100 inwoners 1,5 (*in plaats van 1*) laadpunt tegen 2030;
- 1 meter nieuw of structureel opgewaardeerd fietspad extra per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030.
- Werf 4: Water, het nieuwe goud:
 - 1 m² ontharding per inwoner vanaf 2021 t.e.m. 2030;
 - Per inwoner 1 m³ extra opvang van hemelwateropvang voor hergebruik, buffering en infiltratie voor regenwater vanaf 2021 t.e.m. 2030.

De Vlaamse overheid engageerde zich in het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 om:

- Via het Netwerk Klimaat professionele ondersteuning te bieden aan de lokale besturen;
- Via andere partners binnen de Vlaamse overheid (bv. Vlaams Energiebedrijf voor het eigen lokale patrimonium) lokale besturen projectmatige ondersteuning te bieden;
- Samen met de lokale besturen actief mee te werken aan het elimineren van de mogelijke hindernissen die lokale besturen ondervinden in het realiseren van de ambities binnen dit Pact;
- Haar eigen voorbeeldfunctie in te vullen en relevante actoren te overtuigen om het Pact te ondertekenen;
- In samenspraak met het middenveld, onderzoeksinstituten en de verschillende sectororganisaties de wederzijdse engagementen in het kader van het Pact op te volgen en te stroomlijnen;
- Aan lokale besturen (en/of andere actoren) de beleidsmaatregelen, voorzien door de Vlaamse, Federale en Europese begroting, actief en stelselmatig te promoten die nuttig kunnen zijn om mee de doelstellingen van het Pact te realiseren;
- Ter ondersteuning van bijkomende klimaatpactacties van de gemeenten die het Pact ondertekenen, in een jaarlijks budget van 24.000.000 euro. Voor Gent komt dit neer op een jaarlijkse subsidie van 1.445.571€.

Aanvullend engageert de Vlaamse overheid zich in het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 tot:

- Toepassing van de verhoogde doelstellingen voor het publiek patrimonium en mobiliteit (55% CO₂reductie tegen 2030) alsook 3% jaarlijkse primaire energiebesparing op de Vlaamse overheid;
- Territoriaal coördinatorschap door Vlaanderen (VR 2022 2502) voor het Europese Burgemeestersconvenant om o.a. technische en strategische bijstand aan ondertekenende gemeenten te verlenen voor de ontwikkeling, uitvoering en monitoring van hun actieplannen voor duurzame energie en klimaat (SECAPS);
- Facilitatie door ABB van een Werkplatform om concrete praktijkgerichte oplossingen voor drempels bij voortrekkersteden en gemeenten die het LEKP 2.0 ondertekenen te ondersteunen. Overeengekomen drempels worden door de Vlaamse Regering frequent (minstens jaarlijks) opgevolgd per bevoegd beleidsdomein;

- Ondersteuning via het Netwerk Klimaat aan steden en gemeenten bij de opmaak van lokale warmteplannen en renovatiestrategieën. Naast de ‘inspiratiekaart warmtezonering’ zullen steden en gemeenten ook beroep kunnen doen op een ‘startanalyse lokale renovatiestrategie’, een grafisch werkinstrument dat lokale besturen zal helpen om prioriteiten te bepalen voor het lokale renovatie- en sloopbeleid;
- Aanbieden van een ‘Wijkrenovatietool’ aan lokale besturen en hun partners om collectieve renovatietrajecten datagestuurd te concretiseren en op te volgen t.e.m. uitvoering;
- Versterking van de basisfinanciering van energiehuisen;
- De invoering van de ‘Mijn VerbouwPremie’ en de ‘Mijn VerbouwLening’ en de versterking van het noodkoopfonds. Zo wordt er gestreefd naar een evenwichtige mix van het activeren van privaat kapitaal door financieringsinstrumenten (premies (waaronder de EPC-labelpremie) en langlopende leningen met incentives voor diepgaande renovaties via het renteloze renovatiekrediet (via banken)), ontzorging (door energiehuisen en BENOvatiecoaches) en verplichtingen (zoals de niet-residentiële renovatieverplichting vanaf 1/1/22 en residentiële renovatieverplichting vanaf 1/1/23, publieke en overheidsgebouwen moeten een minimaal EPC-label behalen tegen 2028 en alle niet-residentiële gebouwen tegen 2030);
- Blijvend inzetten op het ondersteunen van de lokale besturen bij het realiseren van state of the art fietsinfrastructuur;
- Continue inspanningen om zoveel mogelijk kosten uit de elektriciteitsfactuur te halen en een samenwerkingsovereenkomst met de federale overheid af te sluiten voor een sociaal rechtvaardige taksshift van elektriciteit naar de verschillende fossiele energiedragers;
- Evaluatie en eventuele bijsturing van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 1.0 en 2.0 tegen eind 2024, met mogelijk een nieuw pakket met (additionele) financiering en engagementen;
- Een eenmalige additionele budgettaire impuls voor ondertekenaars van 22,5 miljoen euro voor de aangescherpte ambities van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0. Deze middelen worden verdeeld als volgt: 8,75 miljoen euro voor 2022, 8,75 miljoen euro voor 2023 en 5 miljoen euro voor 2024. Voor Stad Gent komt dit neer op 508.594€ in 2022 (uitbetaling in 2023), 508.594€ in 2023 (uitbetaling in 2024) en 290.625€ in 2024 (uitbetaling in 2025). Dit bedrag kan verhogen door herverdeling van de voorziene middelen voor steden en gemeenten die het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 niet ondertekenen over de degenen die het pact wel ondertekenen. Het definitieve bedrag wordt uiterlijk 16 januari 2023 bekendgemaakt.

Met de ondertekening van het Lokaal Energie- en Klimaatpact 2.0 verkrijgt de stad extra middelen om het Klimaatplan 2020-2025 versterkt uit te voeren. Bij het bezorgen van de gemeenteraadsbeslissing tot ondertekening van het Pact bezorgt het bestuur ook een omschrijving van de geplande acties aan de Vlaamse overheid. Bij het uitwerken van de geplande acties werd rekening gehouden met:

- Bij het Pact hoort een catalogus van mogelijke maatregelen die deelnemende lokale besturen kunnen uitwerken. Deze catalogus is opgebouwd rond 4 thematische werven (vergroening, hernieuwbare energie en renovatie, deelmobiliteit en water) en een algemeen deel (CO2-neutraal stadspatrimonium), zoals hierboven omschreven.
- Acties werden uitgewerkt en begroot op basis van een verwachte inkomst en uitgave in de periode 2022-2025 van 7.090.097€ (subsidie van Lokaal Energie -en Klimaatpact 1.0 en 2.0 samen). De subsidie kan aangewend voor investeringen, exploitatie en personeel. Voor een aantal acties is de inzet van personeel noodzakelijk. De garantie dat een deel van de middelen recurrent is tot 2030 maakt dat die personeelskost ook na 2025 is opgenomen. De gevraagde cofinanciering wordt met reeds voorziene budgetten ingevuld. Het bijkomende budget wordt ingeschreven in de begroting van de Stad Gent bij budgetopmaak 2023.
- De voorgestelde actielijst in bijlage is een vertrekpunt voor de invulling van het Pact door de Stad Gent de komende jaren. Samen met de stand van zaken op de verschillende engagementen zal de voortgang op de verschillende acties jaarlijks aan de gemeenteraad worden voorgelegd, zoals voorzien in het besluit van de Vlaamse Regering. Er zal jaarlijks ten laatste tegen 1 maart en na goedkeuring door de gemeenteraad aan de Vlaamse overheid gerapporteerd worden.

Bijgevoegde bijlage(n):

- Besluit Vlaamse Regering
- Actielijst

Voorstel

Legt aan de gemeenteraad voor ter beslissing:

Artikel 1:

Ondertekent het Lokaal Energie -en Klimaatpact 2.0.

Artikel 2:

Keurt goed het overzicht van de acties binnen de werven van het Lokaal Energie -en Klimaatpact, zoals geformuleerd in de bijgevoegde actielijst.